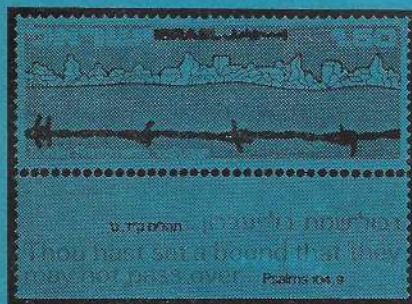

401/11966

התאחדות בולאי ישראל
הספריה

הירחון הישראלי לבולאות

בול ישובי הספר

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

1-2
1976

* כּוּעוֹנִינִים בַּחֲלִיפִין *

Norbert Thomas
Koennernsche Strasse 42
Wettin / Saale
DDR 4114

Picard Jean-Francois
Bt. M1 No. 14
16800 Soyaux
FRANCE

G. Ksaz
44 Rue Larmenorex
92 170 Vanues
FRANCE

★

★

★

Yogesh Kumar
Bareilly Philatelic Society
231, Dac Nair Road
Bareilly — 243001
INDIA

Michel Guiguen
גיל 12
9 rue de Naples
75008 Paris
FRANCE

Kjell Hammer Mydland
N-4276 Vedavagen
NORWAY

★

★

★

Ing. Edy Lang
Bahnhofstrasse 09
Zwintschöna
4101 DDR

Malolepsy Daniel
14, rue du General de Gaulle
62580 Vimy
FRANCE

Luc Haas
גיל 12
7 Rue du Luxembourg
57320 — Bouzonville
FRANCE

בולים טורקיים בלתי חתומים
וחתומים מחליף בבולים ישראליים
ליים בלתי חתומים לפי איורט
קטלוג.

Tahir Ulaer
Tunali Hilmie Cadse
Kavkledra Ankara
TURKEY

מעוניין במעטפות "מכביה"
1935 "ימכבי" 1932, 1935,
1937. קליין, ת.ד. 2354, אשדוד.

מעוניין בבולי המלכה אליזבת II. — יהודה דויטש, רח' הגליל 29, נתניה.

ה ת נ צ ל ו ת

עקב שרות מילואים של עורך הירחון הופיעה החוברת הנוכחית
באיחור. החוברת הבאה תופיע, כמתוכנן, בחודש אפריל, לפני תערוכת
"נתניה 76".

גורמים המבקשים לפרסם מודעות בחוברת הבאה, מתבקשים
לעשות זאת. בהקדם.

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly • Fédération des Sociétés Philatéliques Israéliennes

בטאון התאחדות אגודות הבולאים בישראל

Editor: ARIE LYNN — Redaction:
IZHAK BARAK, 9 Hamavo str. Givataim

העורך: אריה לין — המערכת:
יצחק ברק, המבוא 9, גבעתיים

JAN.-FEB. 1976 No. 1-2 (114)

טבת-שבט תשל"ו (114) 1-2

בתוכן

בהתאחדות

- 4—7 חדשות הבולאות בישראל
- 8 בתי-כנסת על בולים
- 9 נתניה 76
- 10 לזכרו של ד"ר הקסטר
- 11 30 שנה לשחרור מחנות הרכוז
- 12 תכנית הופעות הבולים
- 13 חותמות "יום ראשון"
- 14 בולי קק"ל חדשים
- 15 כתמי חלודה; תערוכת בולי תנ"ך
- 16—17 הדרכה בולאית
- 18 באגודות

באסיפה הכללית של התאחדות אגודות הבולאים בישראל, שהתכנסה בתל-אביב ב-13 בינואר, נדונו פעולות ההתאחדות ונבחרו מוסדות חדשים לשנת 1976.

יו"ר ההתאחדות משה ויגוצקי סקר את פעולות אגודות הבולאים בשנת 1975 וציין, שבמרכזן עמדו ההכנות לתערוכת "נתניה 76", שתתקיים בחודש אפריל. הוא מסר שנתקבל בהתאחדות מכתב מאס-פני בולי ישראל בארה"ב, המודיעים שקיבלו על עצמם לאסוף 100.000 דולאר להקמת מוזיאון ל-בולאות בישראל. התכנית היא לפתוח את המוזיאון לבולאות בין כתי מוזיאון ישראל בירושלים והנהלת המוזיאון כבר נתנה הסכמתה לכך.

מ. ויגוצקי הוזמן עלידי הנהלת המוזיאון לייעץ לה כיצד לטפל באוסף נדיר של בולי ארץ-ישראל מוקדמים ובולי פלשתיין, שנתרם עלידי אחד מ-אספני הבולים ממספחת גוגנהיים בשווייץ. האר-סף, המכיל 20 אלבומים שהופקדו בכספת של מר-זיאון ישראל, משמש כהתחלה למוזיאון שעתידי לקום.

מזכיר התאחדות דב ניר מסר על השתתפות בולאי ישראל בתערוכות בולים בינלאומיות שהת-קיימו בשנה שעברה בפאריס, מאדריד, שטוקהולם, בריסל ווינה. חברי האגודה מישראל, שהציגו בתע-רוכות הללו, זכו במדליות שונות.

באסיפה נמסר, שחמש אגודות בולאים חדשות הצטרפו להתאחדות — אופקים, באר-שבע, פתח-תקווה, נצרת-עילית, וקיבוץ רמות מנשה (חבל מגידו). האסיפה בחרה מחדש במשה ויגוצקי ל-יו"ר ההתאחדות ובהנהלה של 11 חברים (לרבות הי"ר): ד. ניר, י. אוקו, ש. ארצי, מ. טשסלי, י. ברק, ומ. מרטיין (תל-אביב), ה. סינק וי. חרמון (חיפה) א. שטקל (נתניה), י. סונדק ומ. ויגוצקי, יו"ר (ירושלים).

התאחדות אגודות הבולאים בישראל
ת. ד. 2896 תל-אביב
Fédération des Sociétés Philatéliques
Israéliennes
P.O.B. 2896 TEL-AVIV, ISRAEL

בולים חדשים בפברואר

הגליון יימכר במחיר 4.00 ל"י, כאשר התר-
ספת בסך 1.20 ל"י כולה קודש למימון תערוכת
הבולים הלאומית "נתניה 76".

כל הבולים הודפסו במספר צבעים בשיטת פוטו-
ליטו.

הבולים הודפסו בגליונות בני 15 בולים כל אחד,
כאשר 5 מהם עם שובלים, והניקוב מסרק 14.
הגליון נוקב בשיטת קופסא 14, ולא תוצא מעטפת
יום ראשון רשמית עבורו.

בחודש פברואר תהיה הוצאת בולים משולשת:
א. ישיבי הספר יכובדו בבול, בערך של 1.50 ל"י,

שצוייר ע"י מ. פרג.

ב. במלאת 70 שנה לאקדמיה לאמנות "בצלאל"
יופיע בול בערך 1.85 ל"י, שצוייר בידי א. הכט.

ג. חג פורים יכובד בסדרת בולים בערכים 0.40,
0.80, 1.60 ל"י שצוייר ע"י א. את א. שוורץ. כמור

כן יופיע גליון מזכרת הנושא את ציור שלושת
הבולים הללו.

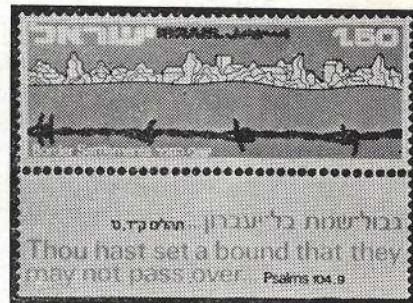
ישובי הספר

סמת בהן היתה חנינה שעלתה על הקרקע בשנת
1938, במיבצע מזהיר מבחינה אירגונית ונועז מ-
בחינה מדינית. אנשי חנינה התנחלו במערב ה-
גליל בקירבת גבול לבנון, איזור אשר עד לאותה
עת לא דרכה בו רגל מתיישב יהודי.

כעבור שמונה שנים הופנה המאמץ החלוצי אל
מרחבי הנגב השומם שהיה באותם ימים בבחינת
ארץ לא נודעת. "הספר הלבן" שהונהג בידי השל-
טון המנדטורי אסר במפורש קניית אדמות בחבל
ארץ זה. ואולם חרף האיסור החמור צצו לפתע,
בחודש אוקטובר 1946, אחת עשרה נקודות ירר
קות בישימון הצהוב. בזכות 11 קיבוצים אלה
(אורים, נירים, שובל, בארי, רביבים, משאבי שדה,
משמר הנגב, ועוד) הורחב בבת אחת תחומה של
ארץ ישראל הנושבת. משקים אלה קבעו למעשה
את גבולה הדרומי של הארץ ויצרו מציאות גיאור-
פוליטית חדשה. ספק אם בלעדיהם אפשר היה
לספח את הנגב לשיטחה של מדינת ישראל ה-
ריבונית בימי מלחמת השחרור.

עם כינונה של ישראל העצמאית התברר, כי
גבולותיה הארוכים הינם חשופים ופגיעים במקר-
מות רבים. הספר הישראלי הפך לבעיה חמורה
שתבעה פתרונות מיידיים. בראשית שנות החמי-
שים נעשו הצעדים הראשונים בכוון זה. בגליל
העליון הוקמו עיירות שאוכלסו בידי עולים שזה
מקרב באו; שלומי, שגב, מרגליות, אבן-מנחם
ועוד, שנועדו לסתום פרצות לאורך גבול הצפון
ולהגדיל את האוכלוסיה היהודית באיזור זה.

איזור אחר ששיוע להתיישבות רבת תנופה היה
פרוזדור ירושלים. גם כאן הוקמו במהירות ישובי
ספר מובהקים כמו מבשרת ירושלים, מעוז ציון,
מטע, אורה, עמינדב, מבוא ביתר ואחרים, שיצרו

לישובי הספר מקום חשוב בהתיישבות העברית
בארץ ישראל. יעודם ויחודם בולט במיוחד בארצנו
כיוון שהם היוו את חוד החנית של ההתיישבות.
אומנם ראשוני החלוצים שתקעו יתד בדגניה ובי-
כינרת ואף אלה שקדמו להם, לא תמיד התיישבו
בקרבת הגבול הגיאוגרפי של הארץ, אך הם
יצרו בעצם נוכחותם הפיסית מעין עמדות קד-
מיות ושרטטו בכך קווים ארעיים למדינה היחר
דית שעתידה לקום.

בתקופת המנדט הבריטי נאלצו מנהיגי הישוב ל-
הבקיע נתיבים בתוך שטחים שהוצאו אל מחוץ
לתחום ההתיישבות היהודית. לצורך זה הם נד-
קקו לטכסיסים ותחבולות כגון קביעת עובדות
בשטח ע"י הקמת מבנים תוך לילה. על רקע זה
צמחה שיטת "חומה למגדל". בשנים 1936—1939
הוקמו נקודות רבות בשיטה זו, שניסתה להבטיח
ביטחון מירבי לתושבים. מרבית הישובים האלה
פוזרו באיזורי ספר מרוחקים, בלב אוכלוסיה ער-
בית עוינת. ניר דוד שבעמק בית שאן היתה הרא-
שונה ואחריה באו נקודות רבות אחרות. המפור-

הגבול, מצאו בהן משענת איתנה והסתיעו בהן רבות בפעולותיהם נגד מסתננים ומחבלים.

לצד הישובים החדשים נשאו גם המשקים הוותיקים בעול הביטחון הכבד. בעיקר אמורים ה' דברים לגבי ישובי עמק החולה ועמק הירדן, שעד למלחמת ששת הימים היוו מטרה נוחה להפגזות האויב. חברי שמיר, האון, תל-קציר, עין גב, גונן, שער הגולן ואחרים סבלו כמעט עשרים שנה מ' התנכלויות הסורים והירדנים. במשקים אלה גדל דור של ילדי מקלטים", שילו תכופות את מרבית שעות היממה במקלטים.

אי אפשר שלא לציין את מצוקתם של תושבי עיירות הפיתוח — כית שאן וקרית שמונה הסופ' גם מהלומות ירי ופיגועים מידי שכניהם שמעבר לגבול. ברם למרות רהפגזות הטורדניות שפגעו ב' נפש וברכוש לא נשברה רוח המתישבים ורובם המכריע לא נטש את ביתם.

לאחר מלחמת ששת הימים שקטה הגזירה שמול הגבול הסורי, והפעילות העוינת הועתקה לאיזור הצפון, לאורך הגבול עם לבנון. בשנים האחרונות היינו עדים לפיגועים נוספים ביישובי הספר: רצח התלמידים במעלות, המארב לאוטר בוס של ילדי אביבים, ירי קטיושות על קרית שומנה ועל מטולה, הפשיטות על קיבוץ שמיר וכפר יובל וכן שורה ארוכה של התנכלויות דומות. עמידתם האיתנה של התושבים מוכיחה שוב, כי ישובי הספר מהווים היום, כבעבר, את חגורת הבטחון של מדינת ישראל.

וצף טריטוריאלי מוצק וגם תרמו לפיתוח חקלאות ההר בקנה מידה משמעותי.

בעת ובעונה אחת הועלו על הקרקע מספר ישרים באיזור עדולם ובין ירושלים לבין חבל לכיש, שסבל אף הוא מחדירות תכופות של מסתננים כמו גבעתי-עשיהו, רוגלית, נוה-מכאל ואביעזר ש' היזקו את עורפה של ירושלים מדרום-מזרח ו' סייעו להרגעת המצב הבטחוני.

אולם עדיין נותרו גזרות רבות ורגישות שהשליטה הישראלית בהן היתה רופפת למדי. קשה במיוחד היה המצב לאורך גבולה המזרחי של המדינה. בשנת 1961 הוקמה באיזור כורזים (מול חופה הצפוני של הכינרת) היאחזות ספר בשם אלמגור. היתה זו הראשונה בשרשרת האחזויות דומות שקמו בזו אחר זו.

ישובים אלה היו המשך רעיוני ומעשי ל'מצודות אוסישקין', שהוקמו בשנות ה-40 בגליל העליון המזרחי וביניהם דן, דפנה וכפר סאלד. תוך שנים מועטות נולדו אחיותיה של אלמגור: מעלה ה' גלבוע, בירנית בגליל, מבוא מודיעין בחבל מר דיעין, צור נתן מול קלקיליה וגרופית בערבה. הקרקעות לישובים הוכשרו ע"י הקרן הקיימת ואילו להקמת מבנים דאגו הסוכנות היהודית ומשרד השיכון. אי אפשר שלא להכיר בתרומתם הגדולה של היאחזויות אלה (שהפכו בינתיים ל' נקודות קבע), לביטחון השוטף של הגזרות בהן הוקמו. כוחות הביטחון ובמיוחד יחידות משמר

שבעים שנה ל"בצלאל"

אחד מן התנאים להבטחת המשך קיומו הלאומי. האדם שזכה להתחיל בהגשמת חלום זה היה מייסדו של בית-הספר בצלאל, הפרופסור בוריס שץ. בשנת 1906 החליט פרופ' שץ לייסד בית ספר לאמנות ולמלאכת-יד כנקודת מוצא ליצירת אמנות לאומית. בבית-ספר זה לימד והדריך שץ את תלמידיו לא רק בציור ופסול אלא בעיקר בתחום האומנות. שכן בימים ההם, הצטיינה ה' ארץ המתחדשת ברוח של חלוציות שבמרכזה עמד ערך העבודה ועבודת הכפיים. לפיכך אין תימה בכך שפעילות ההוראה של שץ התמקדה סביב אריגה, צורפות, קדרות, ואמנות שימושית. בתום לימודיהם מצאו תלמידיו את פרנסתם בעבודת כפיים במסגרת סדנאות צנועות שאפיינו את האפ' שרויות הכלכליות של אותם זמנים.

המאבק היומיומי לקיום היה קשה לאמני ואר' מני הארץ. הרוח שאיפיינה את הימים ההם ר' תה בכל פעילות אמנותית פלאסטית מותרות ש' (המשך בעמוד הבא)

כלל דבר אחר שהיה כרוך בציונות, "בצלאל" החל כחלום שנתגשם. והחלומים הראשונים הם שקמו וטענו כי עם השב למולדתו ומחדש את נעוריו לאחר אלפיים שנות גלות, מן הראוי ש' יצור לו אמנות מקורית, מה גם שדבר זה הוא

על רקע ההתפתחויות החיוביות בתעשייה נמצא בצלאל כבול במערכת מושגים ובתנאי לימוד שלא יכלו למלא יותר את יעודו של המוסד לאור המציאות החדשה והמשתנה. יחד עם זאת כל נסיון לגילוי יוזמה נידון מראש לשלול מחוסר מקורות למימון.

בשנת 1936 חלה תזוזה בעלת משמעות בבצלאל עם כניסתו של מנהל חדש, ד"ר דן הופנר, ובסיוע של שר החינוך והתרבות דאז, מר זלמן ארן ז"ל — הלכה ונתגבשה הדעה שלבצלאל כמוסד חינוכי זכות קיום כל עוד הוא משרת באופן פעיל את צרכי החברה והתעשייה. התברר יותר ויותר כי יש צורך באמנים ומעצבים שיקחו חלק בתהליך היומיומי של איתור בעיות ופתרונן, ולפיכך גם ראוי כי התשתית לתוכנית הלימודים בבצלאל תביא בחשבון יכולת התמודדות עם אתגרים אינ-טלקטואליים וכישר ניתוח המאפיין פעולות ממין זה. בקיצור "מהפיכת העיצוב" הגיעה לבצלאל. יתר על כן, הדגשת העיצוב בבצלאל מבחינה מסור-ייתת היוותה המשך הגיוני לכוונותיו של ד"ר ארדון, דהיינו, תוספת של תודעה חברתית למק-צועות הנלמדים במוסד.

מאז הצליח המוסד לשנות בתכלית את פני המבנה שלו. בשנת 1970 הוענק לבצלאל ע"י משרד החינוך השם "אקדמיה לאמנות ועיצוב", ועתה, עם ההכרה האקדמאית המאפשרת לבצלאל להע-ניק תואר בוגר ועם בניתו של קמפוס חדש ליד מוזיאון ישראל, הולכת ומתגשמת שאיפתו של בצלאל שמרציו ובוגריו יתרמו להשגת "המהפכה וזשקטה" — שיפור איכות החיים בישראל.

חג הפורים

זסיפור פורים — חגם של אסתר ומרדכי היהודי — החל בראשית האביב (ונוחו בארבעה עשר ב-חודש אדר), מסופר בספר אסתר שבתנ"ך. המאורעות המתוארים התרחשו בתקופת מלכות אחש-וורוש, הידוע בשם כסרכסס שעלה על כס מלכות פרס בשנת 684 לפני הספירה, והיה נכדו של סירוס — הלא הוא סירוס אשר בתקופת שלטונו עודדו את היהודים שבגולה לשוב לארץ מולדתם. השם פורים נובע מהמלה פור... "כי המן בן המ-דתא האגגי צר כל היהודים חשב על היהודים לאבדם והפיל פור הוא הגורל להמם ולאבדם... על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור..." (אסתר ט', 24—26).

על פי מגילת אסתר מאנה ושתי המלכה לבוא לאחד ממשתאות בעלה המלך, שנערך בארמון שבי-שון הברירה. כתוצאה מכך, היא הודחה ובמקומה נשא אחשורוש לאשה את אסתר, היא הדסה —

אפשר לוותר עליהן וכיום, בדיעבד, הדבר מפליא כיצד בצלאל הצליח להחזיק מעמד עד ל-1928. השנה שבה היה הכרח לסגור את המוסד מחוסר אמצעי מימון.

ביוזמת הסוכנות היהודית נפתחו שוב שערי בצלאל בשנת 1935. לירושלים הוזמן מברלין ה-אמן יוסף בודקו במגמה לחדש את הפעילות ה-אמנותית ובכדי לנהל את פעולות המוסד. בודקו אף נתן למוסד שם חדש, "ביה"ס בצלאל החדש לאמנות ואומנות", שאמור היה לשקף את הרוח החדשה והשינויים שחלו בינתיים ביישוב העברי.

סגל של 5 מורים החל להדריך כ-40 סטודנטים שרובם היו עולים מארצות מרכז אירופה, בתחומי האמנות השימושית והצורפות. למען האמת ה-כינוי "אמנות שימושית" אכן תאם את הנעשה במוסד בתקופה ההיא. חלק מן השעורים הוקדש לאמנויות היפות ודבר זה הוצדק לאור גלי ה-עליה אשר הביאו בעקבותיהם מספר גדול והולך של צרכנים בכוח לדברי אמנות, לציוור ולפסול. בעת ובעונה אחת חלה גם פעילות עניפה בתעשייה, דבר שהעלה את המודעות לפרסום ופרסומת, וכך גם נפתחו אפשרויות חדשות לפני האמנות השי-מושית. לעומת זאת הצורפות נשארה ברמה עמ-מית יותר והתרכזת במוצרים שהיו בחישג ידם של מרבית התושבים בתקופה ההיא.

באותה תקופה הספיק תקציב בצלאל רק למי-לוי הצרכים הבעורים ביותר שכן ענינו של בצלאל נראה כשולי בהשוואה לבעיות שעמדו בפני ה-יישוב, וכך קרה שמחוסר תקציב וסיוע במשך שנים רבות קשה היה למוסד להתפתח כראוי.

למעשה, במבט לאחור קרו בהתפתחות בצלאל שני מאורעות מרכזיים, אשר שינו במידה רבה את גורלו. המאורע הראשון קרה כאשר ד"ר מרדכי ארדון, מנהל מצלאל, הכניס בשנות הארבעים את המושג של "אומנות מודרנית" לבצלאל, מושג ש-התבסס על הניסיון והידע של הבאוהאוז.

המאורע השני, הראוי לציון, אשר קרה כ-20 שנה לאחר מכן, כרוך בהכנסת המושג "עיצוב" לתוך בצלאל.

חרף הרוח שהכניס ד"ר ארדון, הרי בראשית שנות הששים המצב היה בערך כך: מחד, כבר היתה קיימת בארץ תעשייה דינמית בעלת תשתית טכנולוגית ומדעית מודרנית המחזקת בידע מדעי, ומוצרי הארץ נכנסו בקצב גובר לתוך קלחת של תחרות בין-לאומית הדורשת באופן בולט יצוג ותדמית נאותים. אולם מאידך גיסא, בחסרונם של מעצבים ומתכננים מקוריים, הרי רבים מן ה-מוצרים הישראלים היוו למעשה חיקוי למוצרי חו"ל, דבר שעמד בניגוד משווע לקידמה התעשיי-תית של הארץ.

המחיר: 400 ל"י PRICE 400 IL

אחשוורוש נעתר לבקשתה, את המן תלו על העץ אשר הכין הוא למרדכי, יום הדין נקבע לשלושה עשר בחודש אדר, היהודים הורשו להגן על עצמם ואף "להשמיד ולהרג ולאבד את כל חיל עם ומדינה הצרים אתם טף ונשים ושללם לבוא" (אסתר ח' 11).

ביום שאחריו היצה ליהודים שמחה וששון, "ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים" (אסתר ט', 22). רק בשושן הבירה עקב היותה מוקפת חומה היה צורך לדחות את החג לחמישה עשר באדר, ולכן הנהיגו את מנהג "שושן פורים", לפיו חל פורים בערי חומה 24 שעות מאוחר יותר מאשר בערי פרזות ובכפרים.

עד היום נחשב פורים לחג "קטן", מיוחד ב"אופיו שעיקר מהותו שמחה וששון. הוא אינו כרוך בעליה לרגל לירושלים. אולם מציינים אותו על-ידי קריאת מגילת אסתר בכל בתי-הכנסת, ב"ליווי רעש הרעשנים כל אימת שהמלה "המן" מרפיעה במגילה.

מנהגים אחרים שעודם קיימים הם משלוח מנות, השתתפות בארוחה חגיגית, כולל "אוזני המן" המסורתיות וכן גרעיני קיטניות, לזכר השנים בהן הקפידה אסתר, כיהודיה שומרת מצוות, על החג היחיד בשנה, שבו עשיית שמחה קודמת ל"תזונה צמחונית בארמון המלך. פורים הוא גם לימוד. חגיגות פורים, תהלוכות ונשפי מסכות הן (המשך בעמוד הבא)

נערה יפת-תואר וטובת מראה, בתו המאומצת של מרדכי, אחד היהודים באי חצר המלך שבשושן. באותה תקופה זמם המן, אחד משרי המלך החביבים להשמיד את כל הקהילות היהודיות שבמדינת פרס. מרדכי גילה את הקשר, וביקש מ"בתו לבוא אל המלך ולפעול למען עמה. רק אז גילתה אסתר למלך את כור מחצבתה היהודי, ובקשה למען הגנתם של בני עמה ודתה.

בתי כנסת על בולים ישראלים

מאת : אינג' סטמפלר ארי

בית הכנסת כפי מנהג בני רומי בירושלים

בול 20 פרוטה מס' 1027 מועדים לשמחה תשי"ד, מראה ארון הקודש של בית הכנסת — קוניליאנו ויניטו, שהועבר מוויניציאה בשלימותו, יחד עם ארון הקודש ותשמישי קודש לירושלים בשנת תשי"א.

בית הכנסת קוניליאנו ויניטו הוקם בשנת תס"א (1701) בוויניציאה וחודש לתפילה בירושלים כפי מנהג בני רומי, בשנת תשי"ב.

משנת תשי"ב שוכן בית הכנסת בין כותלי הבנין "שמידט", ומשנת תשכ"ה נערכות בו בשב"ת ותובימים טובים, ערב ובוקר התפילות לפי מנהג בני רומי בהשתתפות מתפללים מיוצאי איטליה ואורחים מארצות רבות.

בפרוודור בית הכנסת נמצא כיור של שיש לנטילת ידיים, משנת ת"ע, עם כתובת שחור על לבן "זכר לחרבן", שהובא מקוניליאנו ויניטו.

מנהג בנירומי, הוא מנהג איטאליאני, הוא מכ הג הלועזים, שורשיו במנהג שנהגו מימי קדם בקהילת רומא, אשר נוסדה כשעדיין בית המקדש עמד על תילו, ונשמר חלקית עד היום הזה ברומא ובכמה קהילות איטליה.

נוסח התפילה של בני רומא נבדל מזה של שאר המנהגים בחילופי לשון רבים, בייתורים ובחיסור ים בכל חלקי התפילה.

המחזור של מנהג בנירומא קדם לכל המחזורים בצאתו לאור בדפוס, כי מהדורתו הראשונה נדפסה בשנת רמ"ו.

סטמפלר ארי

חג הפורים

(המשצ מהעמוד הקודם)

רק תוספות מאוחרות יותר, שהושפעו כנראה מ' חגים של עמים שונים.

אף כי המוסדות העליונים בישראל היססו בתחילה לגבי קביעת פורים כחג הרי שההיבטים העממיים הרבים שאפיינוהו הפכו אותו עד מהרה לחלק אינטגרלי של הלוח העברי, ובתקופה הדקדומה של ימי המכבים הוא נחוג כ"יום מרדכי". עממיותו חיבבה אותו על המוני העם.

בול טבריה מסדרת בולי דואר אויר משנת 1960, ערך נקוב: 3000 פר. מראה קבר הרמב"ם ושני בתי כנסת.

במרכז הבול נראה מבנה עם גג קמור, משמש כבית כנסת ובית המדרש של העדה הספרדית.

משמאלו אנו רואים חלק ממבנה וחצי גג קמור — הינו בית הכנסת של העדה האשכנזית. בהכנ"ס שע"י קבר הרמב"ם (הספרדי) הוקם לפני 110 שנים, הבנין תוכנן ונבנה בפיקוחו של אחד מחכמי הספרדים דאז ר' יוסף נחום הכהן מזרחי ז"ל, בעל ידע רחב בתיכנון ובנין.

בתוך האולם הגדול נמצאת מציבת קבר הרמב"ם ונועד למבקרים. בצד הדרומי של האולם נמצא ביתהכנ"ס, הפתוח לתפילה יום יום. כמו כן המקום משמש כבית מדרש.

לפני הקמת האולם וביתהכנ"ס, הוסכם לחלק את המגרש בן חצי הדונם בין שתי העדות, ספרדים ואשכנזים, כך שהמצבה תהיה נראית ונמצאת בין שתי החלקות.

מקום המציבה צויין ע"י קימור קטן, חלול עם אשנים סביבו, שמהם נשקפת המציבה והעמרים דים. בתקופת הטורקים הוסר הקימור הזה והורקם במקומו בנין מאבני שיש איטלקי, ע"י נדיב ידוע מעיר סמירנה.

ארון הקודש הוקם יחד עם בנית האולם, שקוע בקיר הדרומי. דלתות עץ רגילות כנהוג בתקופה ההיא.

בית הכנסת של העדה האשכנזית נמצא ליד בית הכנסת הספרדי, בבנין נפרד. בית כנסת זה הוקם ע"י "המוסדות המאוחדים אור תורה" בשנת תרפ"ט 1928-9, כשבראש ההנהלה דאז רבה של טבריה, הגאון ר' משה קליערס והרבנים סנדברג, וינברג.

קדם לבית-כנסת זה בית כנסת יותר קטן שהורקם בשנת תר"ל ע"י העדה האשכנזית בטבריה, ונקרא בית המדרש "כתנות אור".

בשנת תר"ס הוקמה הישיבה "אור תורה" ע"י "המוסדות המאוחדים אור תורה".

תחילה למדו בבית הכנסת, אח"כ הוקם לידו מבנה מיוחד בו התקיימו הלימודים ובית הכנסת שימש לתפילה. המבנה הישן של הישיבה נחרב ובשנת תרפ"ט—תר"ץ הוקם גם בנין חדש לישיבה ומבני עזר, בו לומדים עד היום.

נמשכות ההכנות ל"נתניה 76"

י. שטקל

עם מוצג לא רק משובב את העין — אלא עם מוצג המהווה מדריך לבולאי בנבכי ההיסטוריה הבולאית של ארצנו ובכל מיני מכמני התחביב — אשר תפוצתו בעולם היום היא ראשונה במעלה בין כל התחביבים.

מגמתה העיקרית של הנהלת התערוכה ב"נתניה 76" היא לעודד בעיקר מציגים חדשים שטרם הציגו בתערוכות בולים כל שהיא. מוצגים של ברי לאים ותיקים שהצטיינו בתערוכות קודמות הוזמנו למדור הכבוד שנמצא מחוץ לתחרות.

ה'יקף המעוניינים להציג הסתכם בדרישה לכ-700 מסגרות תצוגה. 10 קומיסרים התמנו באגודות הבולאיות השונות בארץ לשם ריכוז החומר.

עבודת ועדת הקבלה היא במלא התוקף ואינה קלה. הוחלט על מדורים דלקמן: מדור הנוער, אוספים כלליים, מדור לאומי, דאר אורי, נושאים שונים ("טמאטיקה") בנוסף למדור הכבוד.

עבודת מיון המוצגים יוצרת מתח כאשר הוחלט למסור למציג בודד גלל חוסר מקום באולמי סף יצדיק זאת וזאת בגלל חוסר מקום באולמי "רון" (רח' שטמפר 14, נתניה).

מובן שיש קשיים בחלוקת "עוגת" המסגרות, כאשר אספנים מ-15 מקומות יישוב גדולים בנוסף על מציגים ממקומות ההתישבות השונים דורשים את חלקם. בס"ה אושרו כבר כ-350 מסגרות וה"הרשמה למעשה נסגרה.

כרזה על התערוכה מופצת כבר בכל ערי הארץ, בתי מסחר ובתי מלון בנתניה, ומקווים שהתיירים שיופיעו לקראת האביב ישתפו עצמם באירוע ה"בולאי.

הנהלת העיר החליטה לעזור בהקמת דוכני סרי חרים ולפי יוזמתו של ראש העיר ד"ר א. בר-מנחם — הפתיחה של התערוכה תהיה מופע זימורן בשותף משרד התקשורת והנהלת התערוכה מחוץ לאולמי התערוכה. (מובטחת אלטרנטיבה במקרה של גשם).

מקווים שלא רק המוזמנים יבואו לסקר את הנוסגרות של התצוגה באולם "רון" הגדול ב"אולמי נתניה" — אלא אלפים רבים מכל אלה המנויים של השרות הבולאי אשר יקבלו תזכורת מצורפת להודעה על הופעת בולים חדשים.

אנשי משרד התקשורת הבטיחו פרסים עבור המוצג הטוב ביותר, העיריה ואגודות בולאיות וגם גופים כמו התאחדות תעשיית ההלומים ומוסד דות שונים יעמידו לרשותם של שבעת שופטי ה"תערוכה" — פרסים מתאימים בנוסף למדליות מסוגים שונים שיוענקו למצטיינים.

כפי שכבר פורסם ונתקיים בנתניה תערוכות בולים בחסותם האדיבה של סגן שר התקשורת וראש עיריית נתניה.

בשבועות הראשונים של ינואר השנה הופצו תוויות תעמולה לתערוכות בולים "נתניה 76". הפעם מופיעות ארבע תמונות נוף והתוויות אינן משעממות משום כך; אנו מוצאים: —

(1) צלום גלי הים התיכון המתנפצים לקטע מחופי נתניה;

(2) צלום העליה המרכזית מהים — דרכה עלו מאות עולים "בלתי חוקיים" (בתקופת המנדט הבריטי) — לנתניה;

(3) צלום המזרקה בככר העצמאות;

(4) צלום האנדרטה המדורגת לזכר מאות בני נתניה שנפלן במלחמת ישראל על הגנת המולדת. התוויות הן בצבעים ירוק וחום על רקע צבע-סמל נתניה — צבע התפוז. בצדי התמונות — סמל התערוכה (סירת מפרש על פני גלי הים). הסמל עוצב ע"י הגרפיקאי מר יוסף בזיל מת"אביב. התוויות עוצבו ע"י צייר הבולים הידוע מר אוסוולד אדלר מחולון והן בגודל 53/33 מ"מ.

תוויות אלו שחולקו לכל האגודות המסונפות להתאחדות הבולאים הארצית — הן יונת הדאר הראשונה המופצת ע"י כל אספן בצבור הרחב והן מזמינות אותן בימים 25 אפריל עד ל-2 במאי 1976 לבקר בתערוכה הלאומית ולבלות מספר ימים בנתניה.

נוסף על חברי הנהלת התערוכה — שיעשו כל מאמץ להנעים בקורך בעירנו — גם עיריית נתניה והנהלתה ערוכים לתערוכה זו המתקיימת בנתניה בפעם ראשונה.

כולנו מקווים שבימים ראשונים אחרי חג ה"פסח תוכל ליהנות מתערוכה בה ישתתפו כ-90 בולאים-מציגים, אשר בעמל של שנים לקטו בול בול, פריט דוארי לפריט — בכדי להופיע פעם

לזכרו של דייר הקסטר ז"ל

א.ד. חרמון

עם היווסדה של התאחדות אגודת הבולאים הארצית, הוא נבחר לחבר הוועד הפועל של ההתאחדות.

לאחר הקמת המדינה היה ממייסדי החוג לחקר בולי ישראל שעל יד האגודה החיפנית, ובארזה עת הצטרף כחבר פעיל לאגודות הבולאיות המוקדשות לחקר בולי ארץ הקודש — בארה"ב, אנגליה, שווייץ, גרמניה ועוד.

המנוח היה בולאי דגול, והגיע להישגים מרשימים בחקר הבולים — בעיקר בולי ארץ הקודש (כלומר: בולי הקפיטולציות, כולל הבולים העותומניים, על חותמותיהם השונות, בולי המנדט הבריטי, בולי מנהלת העם ובולי מדינת ישראל).

לא רק בשטח זה הצטיין בידעותיו הרבות, אלא הוא התמחה גם בבולאות הקלסיות של אירופה, אם כי לא מישך ידו גם מבולאות מודרניות. הודות לבקיאיותו ורולאות נבחר לשמש כשופט בתערוכות בולים. בפעם הראשונה כיהן כשופט (וכחבר ועד הכבוד) בתערוכת הבולים הארצית הראשונה "פילא", שהתקיימה באפריל 1925 ב"תל-אביב. במרוצת השנים, כאשר שמו ומומחיותו התפרסמו בעולם הבולאי הרחב, הוא התחיל לכהן כשופט בתערוכות בינלאומיות. בפעם הראשונה כיהן כשופט בתערוכה הבינלאומית, שהתקיימה בפלרמו, איטליה, בשנת 1959, ומאז היה חבר בחבר-השופטים בכל תערוכה בינלאומית, הן בי מזרח אירופה והן בעולם המערבי.

התערוכה האחרונה, לפני פטירתו, שבה הוא כיהן כשופט, היתה תערוכת "ארפילה", שהתקיימה בפאריס ביוני 1973.

בו זממן, כשייצג את ארצנו כשופט בתערוכות בינלאומיות — הוא ייצג אותנו ב"פיפ" בתפקידו כנציג ישראל בוועד הפועל של ארגון הבולאים הבינלאומי. הוא הופיע כישיראלי הגאה במדינתו ועמו, ונלחם בקנאות לזכויותיה של מדינתנו ביזרה בינלאומית נכבדה זו, והדף בהצלחה את כל ההתקפות של שונאי ישראל.

משנת 1972 היה חבר כבוד ב"פיפ" וזכה לשתי מדליות הערכה.

את ידיעותיו הרבות בשטח הבולאות ובעיקר בי שטח בולי המנדט, הוא הפיץ ברבים ע"י פרסומים בבטאונים בארץ ובחו"ל.

רשימת מאמריו היא ארוכה, מקיפה ומרשימה ביותר. עד ימיו האחרונים לא הניח את (המשך בעמוד הבא)

ביום 30.8.75 הלך לעולמו אחד הבולאים הדגורלים של ארצנו, ד"ר וורנר הקסטר ז"ל.

המנוח נולד בשנת 1907 בעיירה טרויזה שבגרמניה, כבן יחיד להוריו. אביו היה רופא וטרינרי. לאחר סיימו את חוק לימודיו בבית הספר התיכון, הוא ממשיך את לימודיו באוניברסיטאות של היידלברג, פרנקפורט וקלן, ובשנת 1933 הוכתר בתואר דוקטור למשפטים. כזכור, בינואר באותה שנה עלה היטלר לשלטון, ועל-כן, כעבור חדשים — במרץ — עזב ד"ר הקסטר את גרמניה ועבר לפאריס, בה שהה גר עלייתו ערצה, בשנת 1935. חבלי קליטתו בארץ, מבחינה כלכלית, היו קשים. הוא השקיע את כספו בעסקים שונים — והפסיד הכל.

לאחר מכן עבד כפקיד ב"הולנד בנק אוניון" ועם פרוץ מלחמת העולם השנייה עבר לעבוד כפקיד בצבא הבריטי.

בשנים 1942 עד 1944 התחיל לעסוק במכירת בולים — תחילה באופן עצמאי, והחל בשנת 1954 — עם גרהרד היילברון, יב"א. שותפות זו נמשכה עד 1963, עת פרש לינמלאות. משנת 1963 ועד לפטירתו התמסר ד"ר הקסטר למחקר בולאי ולחיי הבולאות בארץ ובחוץ לארץ.

מוצאו היה מבית מתבולל, ובתקופת לימודיו אף היה חבר באיגוד סטודנטים יהודים מתבוללים, אולם במרוצת השנים הוא שינה את השקפותיו, דבק בנאמנות בציונות. ועם עלייתו ארצה הצטרף לשורות ה"הגנה", והגיע בה לדרגת מפקד מחלקה. כמו כל נער, החל באיסוף בולים בעת היותו תלמיד, אולם באופן רציני החל להתעמק בבולאות בעת שהותו בפאריס, שם ביקר תכופות בבורסה לבולים.

לאחר עליתו ארצה המשיך באיסוף ומחקר בולאי, עד שהתמסר באופן בלעדי למסחר בבולים. ד"ר הקסטר היה אחד החברים הראשונים באגודת הבולאים בחיפה, והשתתף באופן פעיל בפעולותיה, בין כמרצה באגודה, ובין כחבר הוועד. בשנת 1939 הוא ארגן בחיפה את תערוכת הבולאים של חברי האגודה, אשר היתה, כנראה, תערוכת הבולים הראשונה בארץ.

הוא היה גם הראשון, שארגן בשנת 1948 מכירת בולים פומבית בארץ, ובעקבותיו הלכו שוחדים אחרים בשנים הבאות.

הוא השתתף באופן פעיל בארגון כל התערוכות הבולאיות, שהתקיימו בארץ — בינלאומיות ולאומיות.

בזל לזכר שלושים שנה לשחרור אסירי מחנות הריכוז

מאת חיים נגלבן

בדרגת גנרל היה אחראי לגיוס אנשים לצבא זה והפך אותו לצבא של הריזסטאנס, אותו העמיד לרשות הגנרל פרי. שניהם מצאו את מותם במחנות ריכוז גרמניים ב-1944.

פייר קאנר

היה ב-1940 פרופסור לפילוסופיה, נשוי ואב ל-4 ילדים ולכן לא גויס לצבא. למרות זאת הקדיש מ-מיטב זמנו וכוחותיו לארגון תנועות מרי מחתרטיות בדרום צרפת. ב-1943 נעצר ע"י הגרמנים ואף הוא נשלח לבוכנוואלד. בזמן חיסול המחנה הגיע יחד עם הצועדים האחרים שפנו ממחנה זה לידי פרטיזנים צ"כים אשר העבירו אותו בהיותו חולה אנוש לבית-חולים שם מצא את מותו.

על הבול נפגשים איפוא 3 אנשים, איש צבא, פרופסור ולוחם בדימוס המאוחדים ברוחם הלוחמת בנאצים.

בצרפת הוחל בסוף ספטמבר 1975 בהפצת בול חדש בעל ערך נקוב של פרנק אחד, אשר צבעיו זית, כחול ואדום וממדיו 27x48 במאונך (שינון 13, 25 בולים בגליון). הבול נועד להזכיר את יובל 30 השנים לשחרור מחנות הריכוז והוא מציג 3 דמויות בולטות אשר נטלו חלק פעיל במערכה סודית וקשה זו. 3 צרפתים אלה הם: פ. ה. מנהס (1899-1959), ז'אן ורנו (1890-1944) ופייר קאנר (1903-1945).

שלושה אישים אלה, היו בעלי רקע שונה לחלוטין אך פיעמה בהם אותה רוח והם האמינו באידיאלים זהים.

פ. ה. מנהס

לוחם ותיק בשתי מלחמות העולם, התחיל באר-גון תנועת המרי (ריזיסטאנס) ב-1940 מיד לאחר שחרורו מהצבא. כקולונל בתנועת צרפת החפשית, נכלא בבוכנוואלד. גם שם ארגן ביחד עם מרסל פול תנועת שחרור סודית והיה לו חלק נכבד בהצלת יושבי המחנה מהשמדה לפני בוא בנות הברית האמריקאיות. אחרי גמר מלחמת העולם השנייה, היה ראש ארגון ניצולי מחנות השמדה ונבחר לנשיא הארגון הבינלאומי של תנועות המרי בנאצים.

ז'אן ורנו

איש צבא מצליח שהגיע לגדולות בפאריז, בצפון אפריקה ולבסוף ב"צבא שביתת הנשק" של וישי

ד"ר וורנר הקסטר ז"ל

(המשך מעמוד הקודם)

עטו מידו, ועוד ביוני 1975 פורסם מאמר משלו בעתון שווייצרי. את עולמו הוא קנה בהוציאו ל-אור, בשנת 1946, עם מר לחמו, יבל"א, לאחר 18 חדשי עבודה מאומצת, את הקטלוג לבולי המנדט, דט, שהפך במרוצת השנים, הודות לרמתו הגבוהה, לקטלוג הקלסי של אספני בולי המנדט. מהדורה נוספת של קטלוג זה הופיעה ב-1960.

בהתחשב במעמדו הנכבד כבולאי, התקבל כחבר באגודת אספני הבולים המלכותית באנגליה, ובאי-גוד הבינלאומי של האקספרטים הבולאיים. למרות פרסומו הרב ומעמדו הרם בעולם הבר-לאי, נשאר המנוח עניו בכל הליכותיו, נאמן לחב-ריו, מסור למשפחתו ולעמו, והגשים בכל חייו את הסיסמה "אהוב את ידידך והשב מלחמה שערך לעולמים בד".

יהא זכרו ברוך.

הסתדרות העובדים הלאומית

בישראל

קופת חולים לעובדים לאומיים

המרכז :

תל-אביב,

רחוב ביכורי העתים 23, טלפון 250221

- בחירה חופשית של הרופאים
- עזרה רפואית מלאה
- פתוחה לכל אזרח במולדת
- סניפים ברחבי המדינה
- סנטורים מרכזי בירושלים

הרשם בתור חבר קופת חולים

לאומית והבטח את בריאותך

תכנית הופעת הבולים בשנת 1976/7

עיון בתכנית מראה, כי סך הכל מתוכננים 30 בולים וגליון מזכרת אחד, עם ערך נקוב כולל של 65.85 ל"י! סכום בהחלט לא מבוטל, בהתחשב בעובדה, שכל אספן רוכש יותר מאשר סדרה אחת, כולל מעטפת יוסי-ראשון וכו'. מובן, שתכנית זו עשויה להשתנות, במידה ונסיי בות שונות יכפו זאת.

בימים אלה פרסם השרות הבולאי את תכנית הוצאת הבולים בשנת התקציב 1976/7. במסגרת התכנית יופיעו הבולים הבאים:

מועד הופעה	ערכים נקובים	שם הבול
	1.85 ל"י	1. יום הזכרון תשל"ו
	1.30 ל"י	2. חגי ישראל — ל"ג בעומר
	4.00 ל"י	3. 200 שנה למהפכה האמריקנית
1976 אפריל	10.00 ל"י	4. גליון מזכרת, תערוכת בולים לאומית "נתניה 76"
	1.50 ל"י	5. קמפינג
1976 יוני	10.00 ל"י	6. מנוף הארץ — חלק 9
	0.35, 1.20, 1.60 ל"י	7. מועדים לשמחה תשל"ז
1976 אוגוסט	1.60, 2.00, 3.50 ל"י	8. אולימפיאדת מונטריאל — 1976
	1.30, 2.00, 2.30 ל"י	9. ארכיאולוגיה — חלק א'
	1.20, 1.30, 1.85 ל"י	10. אולימפיאדת השחמט
1976 אוקטובר	1.85 ל"י	11. התנדבות
	0.60, 4.00 ל"י	12. ארכיאולוגיה — חלק ב'
1976 דצמבר	0.05, 0.10, 0.40, 0.90, 1.85 ל"י	13. חלוציות
	0.35, 0.90, 1.85 ל"י	14. ציורי ילדים על נושא "השלום"
1977 פברואר	2.00, 2.00, 2.00 ל"י	15. בולי אומנות

בולים רומנים על ועידת אירופה

י. מרקוס

רצונה של רומניה להשתלב בפעילות האירופית בא לידי ביטוי גם בתחום הבולאי. הנהלת הדואר הרומני הוציא סידרה בת ארבעה בולי-זכרון ש' הוקשו לוועידה לבטחון ושיתוף-פעולה באירופה, שהתקיימה בהלסינקי בשלהי הקיץ. בול אחד של סיריה זו, בערך של 2.75 לי, מראה את מפת אירופה. בול שני באותו ערך כספי מתאר יוני-שלום וש'ש זורחת. על הבול השלישי (בערך של 5 לי) נראים ילדים משחקים; על ה' רביעי — ספר פתוח, ובו סמלי תעשייה ופיתוח. כן הופיעה צמד-זכרון עם ארבעת הבולים (ראה תמונה) עם כתובת מסביב: 'ועידה לבטחון וש'י תוף-פעולה באירופה'.

את הבולים צייר דנילה דימיטרו (רומני). את הצימדה צייר ראדיקה קוטיאנו. המעניין הוא, שבולים אלה מופיעים במהדורות קטנות למדי. כל אחד מארבעת הבולים הללו הופיע בכמות של 200 אלף; הצימדה אף היא ב-200 אלף. הנהלת

הדואר הוציאה גם צימדה מיוחדת עם קטע מ' דברי נשיא רומניה צ'אושסקו. צימדת-זכרון זו ה' פיעה במהדורה של 38 עלף ר-500 בולים.

חותמות יום ראשון

כידוע, נושאת כל מעטפתי-יום ראשון, בנוסף על החותמת ה"מיוחדת לאותו יום, גם חותמת משושה המציינת, כי אמנם ה"מעטפה הוחתמה ביום הופעת הבול.

קיימים 2 סוגים של חותמת זו:

1. משושה סימטרי; במרכזו הצבי — סמל הדואר — מעליו הכתובת בעברית "יום הופעת ה"בול" ומתחתיה אותה כתובת באנגלית.

2. משושה בלתי-סימטרי רחב יותר מגבהו, במרכזו הכתובת ב"עברית "יום ההופעה" ומתחתיה אותה כתובת בצרפתית. בקדקד העליון והתחתון של המשושה מצוי מספר כלשהו.

הסוג הראשון הוכנס לשימוש לראשונה עם הופעת בולי יום ההולדת ה-75 של הנשיא הרא"שון חיים וויצמן, ביום 27 ב"נובמבר 1949. השימוש בחותמת זו הופסק עם הופעת בול תע"רוכת "תחביב" ביום 9 בדצמבר 1960.

הסוג השני של החותמת הוכנס לשימוש ביום הופעת בול הנריאטה סולד בתאריך 14 ב"דצמבר 1960. מאז הוכנסה ה"חותמת השניה לשימוש, קיבל כל סניף דואר חותמת "אישית" משלו עם מספר סידורי. ביום הראשון בו הוכנסה החותמת לשימוש, קבלו 353 סניפי דואר את החותמות, עם מספרים מ"1 עד 353.

סניפי הדואר, שהיו קיימים באותו יום, חולקו לשלושה אזורים, וקבלו את המספרים עפ"י החלוקה הבאה:

1. ירושלים ואזור הדרום — מס. 1 עד 58.

2. תל-אביב ואזור המרכז — מס. 59 עד 214.

3. חיפה ואזור הצפון — מס. 215 עד 353.

כל סניפי הדואר שנוספו מאז, קבלו יותר מחותמת אחת (עד אבחה מבחינת האיזור. מספר סניפי דואר גדולים, כגון הסניף פיס המרכזיים בחיפה ותל-אביב, קבלו יותר מחותמת אחת (עד 12 חותמות).

השרות הבולאי מחזיק בחותמת 1 עד 10. חותמת מס. 10 מצוייה בסניף המרכזי בירושלים, ובה מוחתמות מעטפות יום ראשון של בולים מן המניין, דאר-אוייר ועוד, אשר מוחתמים בירושלים. מספרים 1, 2, 3, 6 מצויים בסניף הדואר המרכזי בת"א, מספרים 4, 5, 7, 8 מצויים ברזרבה.

להלן רשימת החותמות שהונפקו:

איזור ירושלים

1—10 השירות הבולאי

סניפים מרכזיים

11—20 ירושלים

21 אילת

22 אשקלון

23 באר-טוביה

24 באר-שבע

25 בית-שמש

26 קרית-גת

סניפים בירושלים

27 הדרום

28 הכנסת

29 הקריה

30 מאהשערים

31 מחנה יהודה

32 קרית-יובל

33 רחביה

34 רחוב שופן

דאר-ע

35 האלה

36 הנגב 1

37 הנגב 2

38 הנגב 3

39 הרי יהודה

40 אבטח

41 חוף אשקלון

42 נחל לכיש דרום

43 נחל לכיש צפון

44 רמת נגב

45 שדה גת

סניפי דואר

46 אפקים

47 אשקלון, אפריר

48 דימונה

49 שדרות

50 ירוחם

51 נתיבות

52 ים, עין כרם

53 ים, האוניברסיטה העברית

54 מצפה רמון

55 ים, עיר גנים

56 ים, גונן

57 ים, כפר שאול

58 קרית מלאכי

מחוז תל-אביב-יפו

59-70 תל-אביב-יפו, דאר מרכזי

71 אב"יהודה

72 באר יעקב

73 בית דגון

74-75 בני-ברק

76 בתי-ים

77-78 גבעתיים

79 גדרה

80 הוד השרון

81 הרצליה

82 חולון

83 יהוד

84 כפר ויתקין

85 יבנה

86 כפר סבא

87 לוד

88 לוד, נמל תעופה

89 הוד השרון, מגדאל

90 נס-ציונה

91-93 נתניה

94-96 פתח-תקווה

97 צריפין

98 קרית אונו

99-100 ראשון לציון

101-103 רחובות

104-106 רמלה

107-109 רמת-גן

110 רמת השרון

(המשך בעמוד 15)

בולי קרן קיימת לישראל חדשים

אומנם גדולים יותר מבול ציון הקטן (אכן גם הציונות מאז ועד היום לא עמדה במקום...) אך שליחותו הרעיונית דומה מאוד לזו של קודמו.

כאז כן עתה, קוראת הקרן הקיימת לישראל לחמונים להזהרות עם הציונות ולהכריז על כך בהפגנתיות, מעל גבי כל מעטפה, גלויה ודבר דואר, להדגיש כי עם ישראל אחד הוא, ושדעתו אחת היא: לתמוך בכל כוחותיו בתנועה הלאומית ה"ציונית" — ובמדינה שתנועה זו הקימה — **ישראל**. על כן תפיץ הקרן הקיימת לישראל באמצעות כל לשכותיה בארץ ובתפוצות, רבבות של בולי ציון המחודש, ותעשה כמיטב יכולתה כדי שבול זה ימצא בידי כל — יחידים, מוסדות פרטיים וציבוריים, בתי עסק, תלמידים, סטודנטים, מורים, בידי כל יהודי ובידי כל יחידי ישראל באשר הם. הפצת בול ציון בארץ ובכל רחבי העולם היא עדות — בפני עצמו, בפני ידידיו ובפני אויביו — **"למען ציון לא אחשה"**.

קטלוג "תחביב" חדש

בימים אלה הופיע קטלוג "תחביב" חדש של בולי ישראל, לשנת 1976, בעריכת צבי פכטר. כמצופה, ניתן להבחין בעליות מחירים רבות הבולים, ובמיוחד בהוצאות הראשונות. לזכות העורך יש לציין, כי מופיעים בקטלוגים אך ורק בולים רשמיים, ולא הוצאות פרטיות שונות ותוויות, כפי שקורה הדבר בשנים האחרונות ב"קטלוגים המופיעים בארץ בהוצאות שונות.

הקטלוג מודפס בפורמט קטן על נייר משובח, ומחירו — 11 ל"י.

בימים אלה החלה הקק"ל להפיץ בול ציון המחודש. הבול הופיע בצבע כחול, בגליונות של 20 בולים. כל גליון נמכר ב-5 ל"י.

הבולים המקוריים צויירו בזמנו ע"י אפרים (משה) ליליאן, והבול המחודש צויר ע"י אסף ברג. הבול המחודש הופיע בחמש גרסאות, כאשר כל גרסה מכילה כתובות באחת מחמש השפות: גרמנית, ספרדית, רוסית, צרפתית ואנגלית. הכתובות בעברית מופיעה על כל חמש הגרסאות.

להלן המנשר שפרסמה הוצאת הבולים של הקק"ל עם הופעת הבול:

לפני שבעים ושלוש שנים כאשר ההסדרות הציוריות היתה בת חמש והקרן הקיימת בת שנה בלבד, הופיע לראשונה "בול ציון". בהעזת ראשונים ראוייה לציון הופק הבול בעשר מהדורות שונות, שנועדו לשימוש בארצות שונות ברבבות עותקים. הבול עשה חייל, אלפי דברי דואר של יחידים ומוסדות נשאו את הבול החדש אשר זיהה בהפגנתיות את השולח עם העם היהודי השואף לשוב למולדתו. במרוצת השנים היה בול ציון לסמל המדינה שבדרך.

בעקבות מסע השמצות בלתי מרוסן שידע לנצל את אוירת האדישות המוסרית השוררת ברחבי העולם, את בורות ההמונים הנגררים אחר סיסמאות סרק, את כל עוצמתה של ברית המועצות וגרורותיה ואת כל משקלו הכלכלי והמדיני של הנפט הערבי, עלה בידי אויביו להשיג את "ברכת" האומות המאוחדות להגדרת **תנועתנו** לשיחור לאומי כזענית.

על רקע זה גאה הקרן הקיימת לישראל להציג בפניך את **בול ציון המחודש — תשל"ו**. מימדיו

כתמי חלודה על בולים

תערוכת בולי תנ"ך

תערוכת התנ"ך בבולי דאר וקרן קיימת לישראל, שיוצגו בה בולים על נושאי התנ"ך, שהונפקו ב-60 מדינות ברחבי תבל תיפתח ביום 26.2.76, במר זיאון התנ"ך בתל-אביב. התערוכה — שרוב הבולים נוסלים את השראתם מיצירות מופת של אמנים דגולים מכל הדורות, אורגנה ע"י "בית התנ"ך", ובשיתוף הקרן הקיימת לישראל. לפני קום המדינה הייתה הקרן הקיימת המקור היחידי של הנפקת בולים על נושאים יהודיים וציוניים ובתוכם מקום נכבד לסדרות של בולים על נושאים תנכיים כגון בול ציון שהופיע בשנת 1902, בולים המציינים מקומות מקודשים בארץ, סמלי השבטים ועוד.

כיוון שאספנים רבים פונים למדורי הבולים רמבקשים עצה והדרכה למניעת כתמי חלודה על הבולים, החליט השירות הבולאי למסור לאספנים, במכתב שיישלח אליהם דרך אגודות הבולאים, על מחקר שיום בנידון.

במכתב נאמר: "בעולם ידועה התופעה של מיקרואורגניזמים, הגורמים למה שנקרא 'חלודה' על בולים. תופעה זו לא פסחה גם על בולי ישראל. המכון לסיבים ולמחציר יער נענה לפניית השירות הבולאי וקיבל על עצמו לחקור את התופעה ולגלות את גורמיה, תוך תקווה שיימצא לה פתרון.

"ערכנו מידגם מייצג של מנויי השירות הבולאי ואנו מבקשים ממך שתענה על השאלון שיישלח לאספנים. לנושא זה יש חשיבות רבה, הן מבחינת האספנים בארץ ובחו"ל, והן מבחינת השמירה על שמם הטוב של בולי ישראל. המחקר ייפתח במייד תשובות המנויים ובהסקת מסקנות ראשוניות מהן. הפרטים יישמרו בסודיות גמורה על-ידי המכון ואחר-כך יושמדו.

את המחקר תנהל פרופסור חיה פרידמן, חר קרת בכירה במכון ומרצה באוניברסיטה העברית בירושלים."

בשאלון כלולות שאלות רבות על מצבו של אוסף הבולים, ועל אופן אחזקתו על הלחות ועל רגישות מיוחדת של בולים מסויימים לחלודה. רצוי שהשירות הבולאי ואגודות הבולאים יורזו את התחלת המיבצע, כי רבים הבולאים המבקשים לדעת לא רק כיצד למנוע הופעת החלודה אלא מה לעשות עם הבולים שכבר העלו חלודה.

אגודת סוחרי הבולים בישראל

מברכת את החבר

יהושע רוז ורעייתו

לנשואי בתו

מיכל עם בח"ל

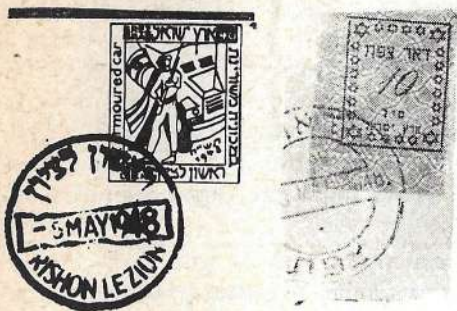
הותמות יום ראשון

תל-נוראדו	137	יד אליהו	123	(המשך מעמוד 13)
סניפים בערים אחרות		124-125	יפו	111 רעננה
הרצליה ב'	138	126	רח' יהודה הימית	112 שבות-עם (נסגר)
לוד, שיכון חדש	139	127-128	מרכזת צפון	113 תל-מונד
נתניה, רח' הרצל	140	129	צהלה	סניפים בתל-אביב
ראשל"צ, שכון המזרח	141	130	קרית שלום	114-115 רח' גאולה
רמת-גן, תל-גנים	142	131	רח' וייצמן	116 רח' דיזנגוף
דארינע		132	רח' קלישר	117 המברקה הדר-יוסף
המרז	143	133	רמת-אביב	118-119 הקריה
נחל איילון 1	144	134	רמת החייל	120 רח' הרצל
עמק שורק	145	135	שכונת התקווה	121 רח' זמנהוף
(המשך בחוברת הבאה)		136	תחנת הרכבת צפון	122 רח' טימקין

הדרכה בולאית (2)

מאת יצחק ברק

הבולים והדואר בישראל

בולי צפת וראשון-לציון

החדשה. היו הצעות שונות, כגון "יהודה", "יש-ראל", וכו'. מאחר שהבולים הוכנו בטרם נפלה ההחלטה, נכתב עליהם בפשטות "דואר עברי", ללא שם המדינה.

לאחר-מכן, כבר הופיעו שאר בולי ישראל עם ציון שם המדינה עליהם.

בולי דואר עברי כללו סדרה של 9 בולים, בערכים 3, 5, 10, 15, 20, 50, 250, 500, 1000 מיל.

שלושת הבולים האחרונים הידועים גם בכינוי "שלושת הגדולים", הינם היקרים בבולי ישראל ומבוקשים ביותר כיום ברחבי העולם. תופעה מיוחדת, השייכת לבולי ישראל, הינה תוספת שובל הסבר. שובלים אלה, הצמודים לשורה התחתונה של בולי הגליון, נושאים הסבר קצר אודות תוכן הבול או מטרת הוצאתו.

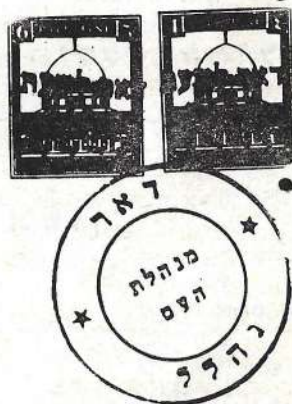
כבר בולי ישראל הראשונים, בולי "דואר עברי" נשאו שובלי הסבר, ומאז ועד היום ממשיך דואר ישראל בנוהג מענייני זה. ישראל הינה המדינה היחידה בעולם, המוציאה, באופן סדיר, בולים עם שובלים. בנוסף על בולים עם שובלים, מרבים האספנים לאסוף את בולי ישראל בצורות אחרות, שהעיקריות שבהן הינן הצמודות ומעטפות יום ראשון.

כל בול מודפס בגליונות, בני 15 עד 100 בולים, בהתאם לגודלו של הבול. הבולים הגדולים מודפסים בגליונות של 15 בולים, בעוד שהבולים הקטנים (כגון בולי סמלי ערים) מודפסים בגליונות בני 100 בולים.

לקראת סיום שלטון המנדט בארץ, בשנת 1948, החליט השלטון הבריטי לעזוב את הארץ, כאשר הוא מותיר אחריו "תוהו ובוהו" בכל השרותים האזרחיים, כולל שירותי הדואר. באפריל 1948 החלו השלטונות במיסול שירותי הדואר. הם סגרו בהדרגה את משרדי הדואר, השמידו את מלאי הבולים וניתקו את קשרי הדואר עם חו"ל.

ל"מנהלת העם" (ה"ממשלה בדרך" העברית) נודע על מזימתם של הבריטים בעוד מועד, והיא החליטה, ששירותי הדואר לא ייפסקו בארץ אף ליום אחד. מחלקת הדואר של הסוכנות היהודית הוציאה הוראה לכל משרדי הדואר להמשיך במתן שירותי דואר. מאחר, שמלאי בולי המנדט הלך ואזל החליטו להשתמש בבולי קק"ל. על הבולים הללו הודפס, באמצעות חותמת, הדפס-רכב "דואר", ובכך הפכו הבולים הללו לבולי דואר לכל דבר. באמצעות בולים אלה נשלחו דברי דואר עד קום המדינה. בארבעה ישובים, שהיו במצור, השתמשו בבולים, שהודפסו במיוחד, מאחר, שלא היתה אפשרות להעביר אליהם את בולי הקק"ל.

ישובים אלה היו: ירושלים, צפת, נהריה וראשון-לציון.

בולי המנדט בשימוש "מנהלת העם"

עם הקמת המדינה, למחרת ההכרזה, ביום 16 במאי 1948, הופיעו בולי ישראל הראשונים, הלא הם בולי "דואר עברי" הידועים. לקראת הופעתם, לא היה ברור עדיין מה שם ייקרא למדינה

"טט-בש"

בולי שירות

אחד מ"שלושת הגדולים"

בולי דמי-דואר

כלשהו, אין עליו בולים, והוא נושא כתובת "דאר רשמי", שכן, משרדי הממשלה פטורים משימוש בבולים לצורך משלוח מכתבים. לא כך היה הדבר בראשית ימיה של המדינה: גם המשרדים חויבו בשימוש בבולים. אולם, לא בולים רגילים הודבקו עליהם, אלא בולים מיוחדים, שהוצאו למטרה זו במיוחד. היו אלה "בולי שרות", שהם פיעו בסדרה בת ארבעה ערכים שונים. בולים אלה היו בשימוש זמן קצר, עד שהונהג הנהוג הקיים עד היום. סוג נוסף של בולים מיוחדים, שהוציא דואר ישראל, הינם בולי "דמי-דואר". בולים אלה משמשים למטרת תשלום קנס; אך לא בקנס על עבירת תנועה מדובר...

הכוונה למקרה, שבו מדביק שולח המכתב בולים בערך נמוך מזה, שהיה עליו להדביק.

במקרה כזה מעביר הדואר את המכתב לתעודתו, אך מחייב את מקבל המכתב לשלם כפל הסכום אותו החסיר שולח המכתב. עם תשלום הסכום הנ"ל, מדביק הדואר בולים מיוחדים, הקרויים בולי "דמי-דואר". למעשה, הפסיקו רוב מדינות העולם, כולל ישראל, להדפיס מולים מיוחדים למטרה זו, ובשנים האחרונות נהוג להדביק בולים רגילים, גם במקרה של תשלום "כפל דמי דואר".

פינתו הימנית העליונה של הגליון מכילה מספר פרטים אודות הבול, ואלה הם: תאריך הדפסת הבולים (שים לב: לא תאריך הופעת הבול), מספרו הסידורי של הבול בתוך כלל בולי ישראל, וכמרכן: סמל דואר ישראל — הצבי.

יש אספנים, האוספים את ארבעת בולי הפינה הימנית של הגליון, אשר שוליהם מכילים את הפרטים הנ"ל. ארבעה בולים אלה קרויים בלשון האספנים "צמדות".

דואר ישראל מוציא, יחד על כל בול, גם "מעטפת יום ראשון". זוהי מעטפה הנושאת עיטור מיוחד, המתאים לבול המסוים, וביום ההופעה ניתן להדביק על מעטפה זו את הבול ולהחתימו בחותמת מיוחדת ליום הופעת הבול. כאמור — זוהי "מעטפת יום ראשון", ואספנים מרבים לאסוף מעטפות אלה.

דואר ישראל, כמשרדי דואר רבים אחרים בער"ם, מוציא מדי פעם "קונטרסי בולים". אלה הם פנקסים קטנים, המכילים מספר בולים, אולם הם תמיד בולים המשמשים באותה עת לבילוי מכתב רגיל בארץ. לצורך הכנת קונטרסים אלה, מדפיס הדואר גליונות בולים מיוחדים, המכילים גם בר"ם הפוכים. הבולים מודפסים כך מתוך כוונה מיוחדת, שכן לאחר גזירת הגליון לדפים קטנים יותר וקיפולם, מתקבל הקונטרס. אספנים נוהגים לאסוף גליונות אלה בגלל אופיים המיוחד: רא"שית — הם אינם כוללים שובלי הסבר או צמדות עם הדפסת תאריך כמתואר למעלה. שנית — הם כוללים בולים הפוכים, כך שניתן למצוא בתוך גליון כזה בול "נורמלי" ליד בול כש"ראשו הפוך". צמד בולים כזה — אחד "ישר" והשני הפוך, זה ליד זה, קרוי בלשון האספנים "טט-בש". כולנו יודעים, שבקבלנו מכתב ממשרד ממשלתי

תל-אביב

מיוחד ע"ש טשרניחובסקי, ובבית-ספר תיכון עיר רוני ע"ש שרת.
הפעולות מתקיימות עד 4 פעמים בחודש, במסגרת פעילות החוגים הרגילה של בתי-הספר.

אגודת סוחרי הבולים בישראל

משתתפת באבלו הכבוד של חבר הכבוד באגודה מר אהרונסון עם פטירתה של רעייתו

אניה אהרונסון ז"ל

שהיתה אף היא חברה באגודה.

ביום 19.1.76 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של האגודה. היו"ר היוצא, י. אוקו, מסר דו"ח על פעילות הוועד במשך השנה החולפת. נמסר על הקמת "קרן וינהבר" לתמיכה בפעילות הנוער. הסכום הראשוני להקמת הקרן נתרם ע"י בנו של דב וינהבר ז"ל. האסיפה החליטה על העלאת דמי החבר החדשים לסך — 10 ל"י לחודש.

לוועד ההדש, לשנת 1976 נבחרו: י. אוקו — יו"ר, ש. ארצי, דב ניר, קפלן, נחום, יגאל אורזל, י. ברק.

נתניה

בשני בתי ספר תיכוניים בעיר החלו פעולות הדרכה לנוער בולאי: בבית-ספר תיכון עירוני

בולי ברא"ל בגרמניה המזרחית

י. מרכוס

עיוור, שבעזרתו הוא קורא, ועל הבול השלישי מר פיעים משקפי מגן לעיוורים, שבעזרתם מבחינים העיוורים בקרני השמש. הבולים הודפסו בלייפציג, בבית הדפוס הממלכתי של גרמניה המזרחית, והונפקו בסדרות של 7 מיליון, 4.5 מיליון ו-2 מיליון בולים.

בשיטת שש הנקודות של בראייל מסוגל העיוור לקרוא במהירות וגם לכתוב. עלידי 63 קומבינציות אפשר להעתיק את שפת בראייל לכל לשונות הער לם וכיום משתמשים בכתב בראייל גם לסטנר גראפיה, לתווי מוסיקה, ואף למתמטיקה, כימיה ופיסיקה.

בתצלום — שלושת הבולים שהופיעו בגרמניה המזרחית.

לכבוד הכרזת שנת 1975 כשנת כתב-בראייל העולמית, הוציא משרד הדואר בגרמניה המזרחית סידרה של שלושה בולי זכרון המוקדשים לנושא זה.

לפני 150 שנה המציא תלמיד צרפתי עיוור בן 16, לואי בראייל, שלמד במוסד לעיוורים בפאריס, את שיטת הכתב שהפך לכתב לעיווריים בכל הער לם ושנקרא מאז על שמו.

שלושת הבולים, שהופיעו ב-14 באוקטובר 1975, צוירו על ידי מנפרד גונמסטאל מגרמניה המזרחית. על אחד מהם נראה דיוקנו של לואי בראייל (1809—1852) ושש הנקודות שחן יסוד כתב בראייל; על הבול השני מצוירות שתי ידיים של

ב ק ר ו

בתערוכת הבולים הלאומית השמינית

"נתניה 76"

שתתקיים בנתניה, באולמי "רון", רח' שטמפר,

בתאריכים

25 באפריל עד 2 במאי 1976.

במסגרת התערוכה יתקיימו אירועים רבים, ובהם:

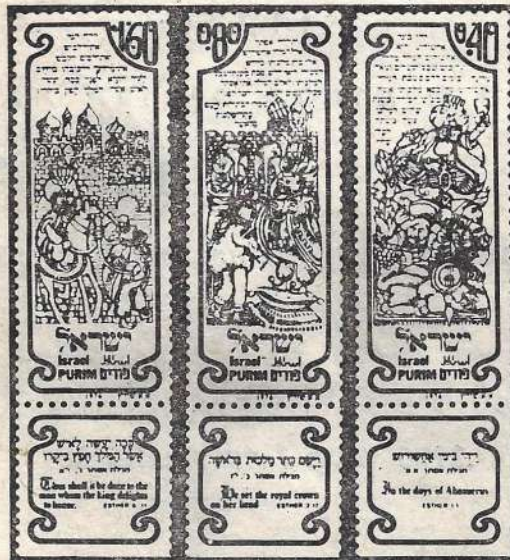
26.4.76	יום נתניה — עיר היהלומים
27.4.76	יום הנוער
28.4.76	יום האספן

ועוד ועוד ...

בואו ותהנו!

התאחדות בולאי ישראל
הספריה

איספו בולי דואר ישראל

בולי פורים

השרות הבולאי

ירושלים, תל-אביב, יפו, חיפה, טבריה,
נהריה, קרית-שמונה, עפולה, נתניה,
רחובות, אשקלון, באר-שבע, אילת,
נ.ת. לוד.

הבא לביתך תחביב
אמיתי — היה מנוי
בשירות הבולאי